

ԱՇԽԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

II ապիկան :

ՀՌՈՄ քաղաքը 'ի սկզբան եօթը բլրի վրայ շինած ըլլալով, ան բլուրներուն մէկը II ապիկան կ'ըսուէր, ու ինչուան հիմա աս անունը պահեր է . աւսոր վրայ շինուած է սրբոյն Պետրոսի տաճարը, և քահանայապետական պալատը՝ որ կ'ըսուի նաև II ապիկանէան ապարանք : Պապերը սովորաբար ձմեռը միայն հոն կը բնակին, իսկ ամառը Սուրբինեան ըսուած պալատը :

II ապիկանի պալատը ահագին մեծութեամբ շէնք մըն է, կամ թէ ըսենք՝ շատ մը մեծամեծ շէնքեր են մէկտեղ բերած . քսանուերկու գաւիթ կը համրեն մէջը, քսան գլխաւոր սանդուխ, երկու փառաւոր մատուռ ու տասուերկու հազար սենեակ . բայց այս սենեկաց համրանքին մէջ չափազանցութիւն կայ կ'ըսեն : Ենգղիացի ճանապարհորդին մէկը աս խօսքերով կը ստորագրէ II ապիկանի պալատին մեծութիւնն ու փառաւորութիւնը . “ Եւ պալատը, կ'ըսէ, անանկ զարմանալի մեծագործութիւն, վսեմութիւն ու գեղեցկութիւն ունի որ անկեց աւելին կարծես թէ մարդս ուզէ ալ նէ չկրնար երևակայել . որ դին դառնաս՝ ընդարձակութիւն, հոյակապութիւն, տեսակ տեսակ աղնիւ մարմարիոններու անբաւ հարստութիւն, և ամենէն անուանի ճարտարապետներու և պատկերահաններու ձեռագործներ . աչքդ որ դին դարձնես՝ նոր տեսարան մը կը տեսնես, ամէն կողմը՝ ամէն մասունքը գեղեցիկ համամատութեամբ շինած, լայն ու արձակ դահլիճներ, բարձր երկրթէ վանդակներ, գաւիթներուն մէջտեղուանքը զարդարուն շատրուաններ, ճերմակ ու փայլուն մարմարիոնէ սիւներ, վանդակասիւներ, կամարակապեր, մարդու աչքը կ'առնեն ու կը զմայլեցնեն : Պալատին մեծամեծ պատուհաններէն ալ հոմայ խիստ երևելի ու հոյակապ տե-

սարանները աչքիդ առջևը կուգան, բուրգերը, կոթողները, արձանները, հռչակաւոր բլուրները և հեռաւոր դաշտերը : Եւ աչք մը չկայ աշխարհիս երեսն որ II ապիկանի պէս վսեմ ու մեծագործ ազգային շէնք մը ունենայ . ուստի պէտք է որ ասիկայ միշտ մնայ ու պահուի իբրև սրբազան բան : Բարդիկ հիմա այնչափ կըթուած ու լուսաւորուած են որ վախ չկայ թէ ասկեց ետքը աշխարհակալի մը բարբարոս ձեռքով II ապիկանի զանձերը պղծուին : ”

Եւ պալատին սրահներուն ու դահլիճներուն մէջ հաւաքուած են խիստ շատ անգին հնութիւններ, Պիոսի-Վրէմայ թանգարանը, և Քիարամոնթեան թանգարանը : Հոն են Պօղոսեան ու Սեբաստեան մատուռները, վատիկանեան մատենադարանը, պատկերաց թանգարանը, ատտիկեան թանգարանը, եգիպտական թանգարանը, արձանադրաց, անօթոց, դրոշմածաց, աշտանակաց հաւաքմունքները . որ մէկն ըսեմ . բոլոր վատիկանեան պալատին ստորագրութիւն ամբողջ գրքերու նիւթ է :

Հոս դրուած պատկերը՝ նոյն վատիկանեան պալատին մէջ Սաֆայէլեան դահլիճը ըսուած իրէք մեծամեծ սրահներուն մէկն է . ասոնց մէջի բարձր քանդակներուն ու պատկերներուն մեծ մասը Սաֆայէլ Սերպիլիեցի հռչակաւոր պատկերահանին ձեռքովը կամ իր առաջնորդութեամբը եղած են, անոր համար ալ իր անունովը կը կոչուին :

